

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

vi.: Academia teologică. Inaugurarea solemnă a noului an de studii.

Pr. Ion Goron: Scepticismul.

Ioan Bunea: Problema raportului între rațiune și credință.

Pr. I. Macaveiu: Cerc religios în comuna Căian. Cronică. — Comunicat oficial pentru absolvenții Academiei noastre teologice — Concursuri pentru întregirea parohiilor Vidra-de-jos, Caila și Idicel-pădure.

ACADEMIA TEOLOGICĂ

— Inaugurarea solemnă a noului an de studii. —

Istoria omenirii ne arată nenumărate exemple vii despre desnodământul fatal din viața diferitelor națiuni și popoare, cari fiind copleșite de cultul lui Mamona au pierit în destrămare și desnădejde. Pecând atâtea națiuni și popoare, în ascenziune de înflorire și prosperare, atunci s'au dovedit mai viguroase, când au cultivat cu toată stăruința și dragostea, fără considerația jertfelor materiale pornirile spre ideal și virtute, avântul spre emanciparea de sub tutela egoizmului sălbatic al vremii.

Instituțiile de educație și cultură, focarele de primenire și înălțare sufletească, au ridicat de obicei prestigiul, au afirmat pentru durată viața unui popor. Instituțiile bancare, prosperitatea materială sunt de folos; dar având consistență șubredă și nestatornică în această lume, nu odată contribuie la ruina și demoralizarea oamenilor.

O criză economică și financiară fără precedent bântue în toate centrele lumii civilizate și consumă nenumărate energii și vieți omenești. Iar oamenii sub impresia deprimantă a acestei stări îngrijorătoare orbesc de cele mai multe ori în rătăcire, nu-și găsesc calea, ce duce la mântuire, ci ajung la desperare și la mijloace drastice de autodistrugere.

Fericit este acel popor, pentru care preocupările de căpetenie sunt strâns legate de școală și mai ales de biserică. El va

găsi totdeauna în clipele de restriște cu ajutorul acestor instituții de edificare și mângâiere sufletească, emanciparea de sub jugul apăsător al neajunsurilor, grijilor și suferințelor de tot felul. Ieșirea lui va fi spre însuflețire și viață, iar nu spre suprimare sau distrugere a vieții.

Poporul nostru român a ținut și ține așa de mult la aceste două instituții, și nu-i mirare dacă în trecutul său zbuciumat a putut trece cu bine peste atâtea încercări și suferințe. Ar fi cel mai nefericit moment acela, când fruntașii noștri intelectuali, conducători vremelnici ai destinului poporului nostru, în momentele grele de criză prin care trecem, ar încerca să se pună în gravă contradicere cu aspirațiile și dorințele sincere ale poporului și ar lipsi de sprijinul lor material și moral școala și biserica. Prin aceasta ar alimenta în mod deschis anarhia și haosul inevitabil.

*

În Cluj, cași în alte câteva centre culturale ale Ardealului, ființează de 7 ani o eminentă instituție de cultură și educație religioasă, care la adăpostul bisericii contribuie într-o largă măsură la trezirea și înălțarea conștiinței religioase, la reconfortarea multor suflete greu încercate: este *Academia teologică ort. română*.

Din an în an, acest tânăr și modest, dar viguros focar de lumină, își deschide

porțile pentru a-și continua opera sa constructivă, de înviore și animare a sufletelor. În cadrul unor modeste, dar impresionante sărbări, săvârșite la finea sau începutul unui an de studii, se evidențiază mai lămurit activitatea și rezultatele frumoase obținute prin străduințele și munca binecuvântată a studenților sub cărmuirea și îndrumarea înțeleaptă a profesorilor lor la această Academie.

Duminecă, în 4 Oct., a. c. am avut prilejul să asistăm la inaugurarea festivă a noului ei an de studii. În prezența P. Sf. Sale Episcopului, a consilierilor eparhiali, a membrilor corpului didactic, și a unui select număr de intelectuali, s'a oficiat în legătură cu sf. Liturghie un Te-Deum de prot. Dr. I. Vască și Dr. G. Muntean, prot. N. Vasiliu și dir. Int. pr. I. Goron, la care răspunsurile au fost date în mod ireproșabil de corul teologilor sub iscusita conducere a prof. Dr. V. Petrașcu.

Di prof. Vască, rectorul Academiei a rostit apoi o potrivită alocuțiune în legătură cu solemnitatea zilei. D-sa a accentuat între altele, că tinerii, cari își petrec anii în cădrelor școlii noastre teologice, pe lângă cunoștințele teoretice, strict necesare, își îmbogățesc în primul rând inimile cu însuflețire și puterea credinței în mai bine. Ei sunt pătrunși cași îndrumătorii lor spiritali de rolul însemnat, de chemarea înaltă, ce au s'o desăvârșescă în serviciul cauzei sfinte spre binele și fericirea oamenilor. Lozinca vieții și activității lor este să clădească, să mângăie și să ajute. Să dreagă ceea ce atâți răufăcători au lovit și au stricat! Asemenea tendințe binefăcătoare nu pot fi decât de cel mai mare folos spre mângăierea și animarea sufletelor în toiu unei deprimante crize materiale și morale ca cea de azi. „Cei ce distrug“, — zice di Rector — „instituțiile de educație și cultură sau dărîmă mănăstiri și biserici, ca în Rusia bolșevizată, dărîmă și temelile familiei și ale societății, întronând imoralitatea și haosul în lume. Noi suntem reprezentanții unei instituții, care în programul ei ca punct principal are tocmai contrarul: edificarea și înălțarea sufletelor omenești, cu tendința să cimentăm imoralitatea în sinul familiei și al societății, să salvăm aceste coloane de boltă ale omenirii, iar nu să le distru-

gem. Reclamăm deci cu tot dreptul, spre binele și fericirea poporului din care ne-am născut, sprijinul și înțelegerea cuvenită din partea factorilor competenți de ocrotire și conducere“. După mulțumirile aduse P. Sf. Sale Episcopului, pentru tot concursul dat cu toată sollicitudinea în decursul anului trecut, încheie urând nouilor intrați în Academie să ocupe cu demnitate locul bravilor lor înaintași, cari cu purtare exemplară și rezultate excelente în studii au cinstit instituția ce i-a adăpostit.

După cuvântarea d-lui Rector Vască, a rostit P. Sf. Sa Episcopul *Nicolae* prin câteva cuvinte adânc simțite, părintescul său îndemn și arhieriasca binecuvântare cu privire la lucrările noului an de muncă care începe. P. Sf. Sa a dat expresie sentimentelor sale de mulțumire, față de roadele frumoase, ce le-a produs tânăra noastră instituție până acum. „*Mă simt fericit, — a zis între altele P. Sf. Sa — când pot să vă mărturisesc că aproape toți tinerii ieșiți de sub călăuzirea și pregătirea Academiei noastre, și-au înțeles perfect de bine chemarea lor și azi au ajuns să fie eminenti păstori și îndrumători de suflete, săvârșind acte mărețe în locurile unde au fost puși, spre fericirea credincioșilor și spre mulțumirea și mândria noastră. Vremurile sunt grele, credincioșii mai istoviți și lipsiți ca oricând, au neapărată nevoie de ajutor și mângăiere. Pe plata lor preotul nostru azi nu se poate bizui. Va trebui să facă apostolat în adevăratul înțeles al cuvântului conținând mai ales pe mulțumirea sa sufletească, de a-și fi făcut conștiincios întreaga datorie. Pentru aceasta însă, azi mai mult ca oricând, aveți nevoie, iubiți studenți, de multă însuflețire și dragoste pentru cauza sfântă, pe care voiți s'o serviți. Am toată încrederea, că în Academia noastră veți găsi toate îndrumările necesare în această privință; dar aceasta nu e de ajuns. Mai e nevoie și de aplicarea voastră spre profesiunea ce v'ați ales. Astfel, că îmi țin de datoria mea, ca părintele vostru sufletesc, să vă atrag de pe acum luarea aminte asupra inconvenientelor ce vă așteaptă și asupra însușirilor de care trebuie să dați dovadă spre a fi apți întru promovarea cu succes a studiilor și activității voastre. Am contribuit dela început cu modestele mele puteri la*

susținerea și ființarea acestei instituții și vă pot asigura că și de acum înainte veți avea tot sprijinul meu și al colaboratorilor mei. În acest înțeles, vă împărtășesc binecuvântarea mea și rog pe bunul Dumnezeu să vă lumineze și'n decursul noului an școlar pașii și mințile, ca lucrările voastre să fie de folos și să facă cinste Bisericii și Neamului, din care v'ați ridicat“.

După frumoasele și înțeleptele cuvinte ale P. Sf. Sale, corul a intonat o cântare potrivită momentului și sărbarea a luat sfârșit.

*

Sărbarea a lăsat o impresie profundă asupra lumii intelectuale, care a fost de față. Mulți vor fi înțeles, că munca adevărată, activitatea valoroasă și de folos pentru nivelarea atâtor neajunsuri și asperități, cari chinuesc azi sufletele omenesți, este aceea, ce se practică modest, neobservată de nimeni în instituții de educație și cultură religioasă, cum este și Academia noastră teologică. Acestea sunt indispensabilele laboratoare în vremile de grea criză, prin care trecem.

Dorim și din partea noastră zeloasei instituții cele mai îmbucurătoare rezultate pentru noul an care începe, iar dela oameni să aibă parte de toată atențiunea și sprijinul bine meritat, atât spre bucuria și mulțumirea ei, cât și pentru îndeplinirea rolului binecuvântat ce-l are în viața poporului și bisericii noastre strămoșești.

— vi. —

ȘCOLILE MOȘILOR.

Domnul prof. N. Iorga, prim-ministru și ministru al Instrucțiunii publice, luând cunoștință de lupta pe care au dus-o Moșii prin memorii repetate și delegațiuni în cei doi ani din urmă, pentru redobândirea școlilor desființate, a aprobat prin sufletul său de cărturar ca Școala normală de băieți „Andrei Șaguna“ din Abrud să funcționeze în locul gimnaziului de băieți, care se contopește cu gimnaziul de băieți din Baia-de-Arieș. De asemenea a fost luat pe ziua de 1 Sept., a. c. în sarcina Ministerului și gimnaziul „P. Șpan“ din Baia-de-Arieș, jud. Turda. Având nevoie regiunea Moșilor și de școala comercială superioară de băieți

din Turda, Domnul N. Iorga, a aprobat ca profesorii titulari dela această școală să fie plătiți pe 1 Sept. a. c. de către Ministerul Instrucțiunii.

Sufletul Moșilor a primit cu multă satisfacție nu numai soluționarea problemei școlare, dar fraza d-lui prim-ministru Iorga: „că pentru Moși dau mai mult decât pot“, a produs una din cele mai adânci impresii.

Din partea noastră ca biserică, care am sprijinit pretutindenea eforturile Moșilor ca să aibă școli în regiunea lor, avem toată bucuria și toate mulțumirile că dl prim-ministru N. Iorga, a făcut acest gest generos, redând Moșilor atât de încercați în lupta lor pentru existență, școlile desființate pe motive de economii bugetare și dintr'o răzbuinare politică și confesională a fostului regim.

ÎNAINTE DE CHRISTOS

Scepticismul.

„Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, de ce m'ai părăsit?“

Marcu, 15. 34.

Isus a pătimit pe cruce pentru întreg neamul omenesc. Suferința și moartea Lui este prețul de rescumpărare al omenimei, care suferă și ea în chinurile desnădejzii, a singurătății, a neînțelegerii și a cărui sbucium în agonia morții nu poate fi exprimat mai bine decât prin cuvintele, pe cari le-a rostit Isus în cea mai grozavă clipă a existenței sale pământești: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, de ce m'ai părăsit?“

Când a intrat Isus în arena istoriei, omenimea se găsea în brațele celui mai cumplit scepticism și brațele acestui monstru negru amenințau să o sugrume. Acestui scepticism i-a dat glas Pilat în întrebarea pe care a adresat-o Mântuitorului: „Ce este adevărul?“ O, aceasta întrebare nu eră expresiunea mândriei, pe care ar fi putut-o simți un roman cult față de un evreu superstițios și barbar, ci eră jalnica recunoaștere a zădărniceii, care a însoțit toate eforturile eroice și cinstite alor nenumărate generațiuni pentru a cunoaște adevărul, care stă la temelie și formează țința vieții omenesți. Întrebarea lui Pilat n-a izvorit din îngâmfarea omului mândru de

știința lui față de un om care se găsește în condamnabilă neștiință; nici nu eră aceasta afixare a scepticismului vălul, în care omul pornit spre faptele fărădelegilor își acoperă păcătoșenia sa. Intru aceasta diferă scepticismul popoarelor din zilele venirii Mântuitorului de scepticismul zilelor noastre: cel dintâi eră expresiunea unei sincere, unei adânc simțite, unei durerease *desnădejdi*, — cel de azi este rezultatul unei nejustificate *îngânfări* din pricina unor descoperiri în domeniul științei și al tehnicei, și este — mai ales — o perfidă justificare a unei vieți *desfrânate*. În cazul dintâi omul a ajuns dela necredință la păcat; în cazul al doilea dela păcat la necredință.

„Ce este adevărul?“ se întrebă Pilat și împreună cu el o lume întreagă. De pe buzele Grecilor, cari făcuse așa de frumoase cuceriri în domeniul intelectual și artistic, de pe buzele Romanilor întreprinzători și disciplinați, cari au civilizat aproape întreaga lume, aceasta întrebare răsună ca un adânc oftat, care iese din pieptul unui băețandru, nevolnic încă să țină coarnele plugului, când aruncă un bulgăr de pământ pe costiugul lăsat în groapă al tatălui său.

Intr'adevăr, atunci se petrecea o înmormântare în lume; oamenii își înmormântau zeii. Se despărteau de ei cu lacrimi și jale. Căci rămăneau orfani de ceace este mai scumpă comoară unui om în viața pământescă: *credința!* Dar trebuiau să o facă: nu mai puteau crede în ființa lor. Nu mai puteau crede în atotputernicia lui Zeus, în purtarea de grije a Herei, în dărnicia Demetrei, în vitejia lui Mars, în călăuzirea lui Mercur și în împărăția lui Hades. Abia dacă a mai rămas Dionisos, ca să asiste la fantasticele ospete în cari încercau să înecă *desnădejdea* sufletului lor.

Oamenii își înmormântau zeii. O făceau cu lacrimi în ochi, căci își dădeau seama de ceace pierd. Il căutase pe Dumnezeu din cele dintâi clipe ale existenței pământesti și ori de câteori li s'a părut că l-au găsit, zilele acele însemnau bucurie, însemnau avânt, însemnau muncă rodnică, însemnau rânduială și bunăstare. Fie că l-a adorat în forma unui fetiș, ori în forma unui animal domestic, ori în forma unei forțe a naturii, ori în forma unui strămoș mutat la cele vecinice, ori a unei stea de pe bolta

cerească — câtă vreme omul a avut un Dumnezeu, căruia să se poată închină cu toată sinceritatea sufletului său, viața lui avea un conținut, avea o țintă, avea un sprijin, avea o călăuză. În viața omului singuratic și în viața popoarelor epocile creaătoare sunt epoci credincioase.

Dar orice cucerire în domeniul științei, în domeniul culturai și al civilizației însemnă lărgirea orizontului, însemnă lărgirea cadrelor de acțiune omenească. Și orice lărgire de orizont însemna necesitatea de a schimba concepția despre lume și de-odată cu ea conținutul credinței, deoarece concepția despre lume este temelială rațională a oricărei credințe religioase. Dumnezeu și raportul lui către om e ceva *tainic*; câtă vreme omul se simțea încunjurat din toate părțile de taine, de ceva mai presus de înțelegerea lui, putea să-l aibă pe Dumnezeu alături întrupat într'un animal, ori într'o plantă, ori într'o forță a naturii. În măsura în care lucrurile tainice au putut fi pipăite cu mâna și au putut fi înțelese cu mîntea, — Dumnezeu a părăsit întâi lăcașul lui din plante și animale, apoi acela din foc și din apă, din ploaie și vânt, din trăsnet și din fertilitate, ca să părăsească în cele din urmă înălțimile Olimpului și stelele cerului. Dumnezeu a părăsit pământul. Că deși filosofia greacă punea la origina lumen o forță atotputernică și credeă că lumea e cărmuită de o raționalitate desăvârșită, — în ce măsură aceasta forță și aceasta raționalitate putea fi Dumnezeu personal, Dumnezeu Mântuitor?

Oamenii își înmormântau zeii. O făceau cu lacrimi în ochi, deoarece împreună cu zeii își înmormântau propriile lor suflete. Căci fără credință sufletul este mort și „tras în jos de propria sa povară, se cufundă, se cufundă mereu. El trage cu sine în abis și rațiunea. Chinuit de o nepotolită sete de viață, acum se leagă de materie, pe care încearcă înzadar să o însuflețească, acum aleargă după abstracțiuni deșerte, cari sunt fantomele întunecoase ale fantaziei sale. Iubirea ce a mai rămas într'un astfel de suflet nu e un sentiment nobil, ci se aseamănă cu o pornire animalică. Toate avânturile și puterile i-se paralizează; toate acele puteri tainice ale sufletului, cari formează adevărata ființă internă a omului,

amorțesc încetul cu încetul și sufletul, cuprins de o durere sfâșietoare, simte cum se istovește și cum succesiv se pregătește moartea părții celei mai bune din ființa sa“.*)

În pragul acestei morți a sufletului despoiat de credință Pilat și cu el împreună o lume întreagă se întrebă mereu: „Ce este adevărul?“ Cum însă răspunsul întârziă, pe oameni îi cuprinse o adâncă neliniște și o neagră desnădejde. Tot mai des se ridicau spre cer frunți rugătoare și pumni încheștați: „Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, de ce m'ai părăsit?“

Ci Dumnezeu nu-i părăsise pe oameni. I-a lăsat numai să se convingă de valoarea adevărată a forțelor lor. Altfel nu puteau înțelege și aprecia valoarea unei iubiri ocrotitoare, a unei lumini călăuzitoare. Când încercarea s'a sfârșit, din înălțimile cerului Dumnezeu s'a pogorât iarăși pe pământ și luând trup omenesc a adresat fiilor săi iubiți cuvintele: „Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul meu asupra voastră și învățați-vă dela mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre“.

Pr. I. Goron.

Problema raportului între rațiune și credință.

(Urmare.)

Acum după ce avem indicat Idealul în care e întru chipată fericirea se pune întrebarea: cum putem ajunge să-l posedăm? Care-i drumul care să-l urmărim în vederea acestui scop sublim?

Primul lucru ce trebuie să-l facem pentru a nu rătăci, este să ne punem la adăpostul unei autorități supranaturale, a cărei misterii au fost descoperite prin revelație. Însă nu numai atât, ci pentru a ajunge la Dumnezeu, această revelație să o primim prin *credință*, să o primim în baza autorității lui Dumnezeu, care se descopere. Se va obiecta însă că această acceptare dogmatică este în detrimentul inteligenței și cunoștinței. Pe nedrept însă, fiindcă luând și analizând definiția credinței după conciliul Vatican — întrucât aceasta e una din-

tre cele mai bune definiții a credinței, — ne vom convinge de raționalitatea ei. „Credința este o virtute supranaturală, prin care, cu inspirarea și ajutorarea harului, lui Dumnezeu, ținem de adevărate cele descoperite de dânsul, nu pentru adevărul intrinsec al lucrurilor văzute cu lumina naturală a minții, ci pentru autoritatea lui Dumnezeu, care le-a descoperit, care nu se poate înșela, nici nu ne poate înșela.“¹⁾ Disecând această definiție ne dăm seama că a ține de adevărat ceea ce Dumnezeu a descoperit este a aderă la o cunoștință, este un act de inteligență, dar totuși nu poate fi raționalizat, nefiind o verificare personală și directă. Credința este o aderare dată unei mărturii nu în baza înțelegerii, ci în baza autorității celui care mărturisește.

Sistemul de cugetare, filosofia creștină făurită de Augustin are punct central: *umilința*. În drumul nostru către Dumnezeu nu ne vom sprijini pe puterile proprii, ci pe ajutorul grației, care ne dă ca punct inițial de plecare: *credința*.

Este un pas uimitor din punct de vedere al adevărului și poate să pară contradictoriu, întrucât acceptă dela început fără dovezi, ceea ce trebuie dovedit. Dar nu e o presumpție la mijloc, ci e rezultatul experienței pe care i-a fost dat lui Augustin s'o trăiască. Mult timp a căutat adevărul numai prin rațiune, plecă dela rațiune pentru a să ajungă la credință; în epoca când era contaminat de doctrina manicheistă căută adevărul numai prin metoda rațională, dar decepționat de insuficiența ei o părăsește.

Din punct de vedere teoretic s'ar părea că ar fi mai logic să plecăm dela rațiune pentru a să ajungem la credință, din punct de vedere practic e mai sănătos procedeul invers. Faptul că a ajuns la convingerea că trebuie să plece dela un act de credință se datorește lui Dumnezeu, care i-a indus în inimă și înmuiat sufletul să creadă lucruri pe cari nu le-a văzut și nu s'au petrecut în momentele pe cari le trăia, ci în trecutul îndepărtat.²⁾ Și aceasta din motivul că actul de credință nu este o decizie străină vieții normale, ci așa de firesc și necesar gândirii încât viața rămâne ne-

*) Lammenais, citat în cartea: Dr. Hettinger: „Scepticismul religios“. Trad. Dr. N. Bălan.

¹⁾ Citat după G. Brunhes: „La foi et sa justification rationnelle“ pag. 17.

²⁾ „Confessions“ pag. 185.

înțeleasă acolo unde acest act nu ocupă un loc de frunte. Credința e înrădăcinată în suflet, e un fenomen original vieții sufletești și se întărește zi de zi tot mai mult.¹⁾ Augustin admite credința și rațiunea ca făcând parte din facultățile sufletești ale omului și spune că cunoașterea lui Dumnezeu e posibilă prin amândouă, dar rațiunea să nu fie trufașă depășind limitele credinței. (Dumnezeu rezistă celor mândri și dă grație celor umili.²⁾

Credința deci isvorită din harul dumnezeesc nu este altceva decât un act al gândirii, dar totdeauna însoțită de asentiment... credere est cum assensione cogitare. Referindu-ne la cunoștințele din domeniul vieții, majoritatea opiniilor noastre sunt bazate numai pe încrederea noastră în mărturia altora. Credința noastră în existența unor orașe pe cari nu le-am văzut și totuși suntem convinși de existența lor, se bazează nu pe o constatare intuitivă, ci ni le însușim în baza relatărilor primite dela alții.³⁾ Exemple se pot induce nenumărate, ex.: un copil își iubește părinții nu fiindcă are dovezi despre filiația sa, ci nutrește această iubire în baza autorității părinților. S'au cum spune G. Brunhes: „Copilul nu poate fi educat decât grație credinței pe care o dă cuvântului părinților. Elevul nu poate fi instruit decât pentru că el crede cuvântul învățătorului și aceasta fără o verificare personală în majoritatea cazurilor. Chiar savantul nu cunoaște decât prin credință aproape tot ce nu se rapoartă la domeniul său special de cercetare și chiar pe acest teren el este obligat de a admite o mulțime de date, cari nu țin deloc de o observare sau de o verificare personală“.⁴⁾ Se poate spune mai mult: credința e condiția absolut necesară unei vieți sociale sănătoase.

Credința nu are nimic irațional; se bazează pe credibilitatea unor mărturii.

Se poate spune că știința noastră se compune din două feluri de cunoștințe: I. a lucrurilor văzute, percepute direct prin simțurile noastre și II. a lucrurilor crezute — inaccesibil facultăților noastre sufletești.

¹⁾ „Confessions“ pag. 228.

²⁾ „Confessions“ pag. 105.

³⁾ „Confessions“ pag. 183 și urm.

⁴⁾ G. Brunhes op. cit. pag. 21.

În lucrurile văzute cunoștințele nu sunt dobândite dela martori străini, ci chiar noi suntem martori oculari la însușirea acestor cunoștințe. În cazul cunoștințelor dobândite prin credință, achiziția o facem cu ajutorul unor mărturii străine, cari confirmă adevărul fie prin scris, fie prin graiu viu. A crede este un oarecare fel de a ști — fapt care s'a mai accentuat; credința este o cunoștință a gândirii, tocmai așa cum este și știința propriu zisă, însă diferă de aceasta prin originea sa.¹⁾

Vorbind de religie unde credința e în câmpul ei de activitate, problema nu schimbă nimic din natura ei schimbând din obiect. Un om îmi vorbește de cutare sau cutare lucru, cu îl ascult și cu toate că nu percep gândirea lui, cu toate că nu pot intra în intimitatea gândului său, cred că el spune ceea ce gândește, bine'nțele dacă am probe suficiente de a crede în cuvântul său. S'au cu alte cuvinte socotesc de veridice gândurile celui care-mi vorbește, deoarece probele elocvente pe cari le induc sunt provenite dela o autoritate recunoscută. Referindu-ne la Isus Christos, faptele și cuvintele Lui ne aduc mărturii nenumărate. Viața și faptele Lui — atestate de martori oculari — trebuie să le primim fără a fi supuse scrutării intelectuale în baza autorității Sale Dumnezești. Augustin pătruns de faptul că esența religiei creștine e *umilința*, îndeamnă ființa umană să se desbrace de orgoliu și să primească adevărul divin fără a voi să-l cucerească. *Credința trece întâiu, inteligența o urmează. Si non potes intelligere, crede ut intelligas; praecedit fides, sequitur intellectus.* (Sermo 118, 1; cit. după Gilson).

(Va urma.)

Ioan Bunea.

CONFERINȚE PREOȚEȘTI ȘI CERCURI RELIGIOASE

Cerc religios în comuna Căian.

Zi de bucurie a fost ziua de 8 Septembrie pentru comuna *Căian*, când în cadrul unei mari serbări religioase, s'a serbat praznicul Nașterii Născ. de Dumnezeu.

Cu aceasta ocaziune s'a întrunit în comuna *Căian* preoțimea cercului religios Mociu, precum și mulți credincioși din co-

¹⁾ Epist. 147 ad Paulinam — cit. după Gilson.

munele vecine. Nu putem relata decât în terminii cei mai buni despre activitatea religioasă desfășurată cu această ocaziune.

Sf. Liturghie a fost slujită, în sobor, de P. O. D. protopop N. VasIU, de pr. Ioan Macaveiu din Geaca, președintele cercului religios, pr. Ioachim Pop din Băraii, pr. Axente Tomuș, din Mociu, pr. Ioan Lazar din Căian și pr. Teodor Drăgoi din Soat, protopopiatul Turda.

La finea serviciului religios a predicat P. O. D. prot. N. VasIU cu verva-i oratorică cunoscută. Mamie! vouă vă datorează mult înălțimea sau micimea sufletelor și a moralei. Creșteți adevărați fii și fecioare, cu suflete mari și nobile. Dați familiei fericirea cuvenită, fiți ale datoriei, pentru că sfântă vă este chemarea.

După terminarea serviciului divin se slujește Sfântul Maslu în sobor. Terminată fiind programa zilei, preoțimea a luat masă comună, la preotul locului Ioan Lazar, iar poporul s'a îndepărtat cu deplină mulțumire sufletească despre rezultatul zilei, care va rămânea ca o frumoasă aducere aminte.

Fie ca sămânța divină, aruncată în ogorul sufletesc, să aducă rodiri de mântuire sufletească spre preamărirea lui Dumnezeu.

Ioan Macaveiu,
președ. cercului religios.

CRONICĂ

Sfințirea bisericii din Chiochiș, protopopiatul Dejului, din cauza vremii nefavorabile s'a amânat pe primăvară.

Biserica din Ighiel se va sfinți în ziua de Cuv. Paraschiva (14 Oct.) de către P. Sf. Sa Dr. Ioan Stroia, episcopul Armaței. Tot P. Sf. Sa va sfinți în ziua de Duminică 25 Octomvrie c. biserica cea nouă din Cucerdea-românească (protopopiatul Luđușului).

Decese. Arhidieceza noastră din Sibiu în cursul săptămânii trecute a îndurat trecerea la cele eterne a preotului și profesorului *Eugen Todoran*, directorul Școlii Normale „Andrei Șaguna” din Sibiu. Tot în această săptămână a adormit în Domnul protopopul Orăștiei *Vasile Domșa*. Bunul Dumnezeu îi odihnească în pace.

Deschiderea Parlamentului s'a prologat până la 15 Noemvrie c.

Noua curbă de sacrificiu aplicată salariilor preoțești cu o simplă ordonanță ministerială, a întimpinat justificate proteste din partea tuturor forurile bisericești și a preoțimi din întreagă țara. Consiliul nostru eparhial încă a protestat, la timp, foarte energic. Din ziare aflăm că I. P. Sf. Sa Patriarhul Miron, la intervenția preoților din Iași în această chestiune le-a răspuns cu următoarea telegramă: „La cele ce ne comunicați în telegramă, avem onoare a vă răspunde, că noi am adresat memorii, atât ministerului cultelor, cât și celui de finanțe, și insistăm acum pentru obținerea unei rezoluții favorabile”.

Asociația generală a clerului a dat în ziare următorul comunicat: „Dl ministru C. Argetoianu a primit eri în audiență pe păr. P. Partenie, președintele „Asociației generale a clerului ortodox român” și senator, care a prezentat d-lui ministru un memoriu în chestia nedreptei curbe de 12% cu care salariul preoțimei — în afară de curba generală de sacrificiu aplicabilă funcționarilor — a apărut grevat în bugetul anului 1931, cum și privitor la salariile preoțimei rămase în restanță, în unele părți cu lunile. Dl C. Argetoianu a recunoscut legitimitatea cererii și a făgăduit că va căuta să o satisfacă, chiar în cazul cel mai greu al crizei încasărilor, prin posibilități ce se vor cunoaște la vreme. Clerul luând act de această făgăduință, roagă insistent pe dl ministru să dispună suspendarea imediată a circulării dată pentru reținerea de 12%, ca primă dovadă de împlinirea făgăduinței date, preoțimea obligându-se a accepta pentru ultima lună modalitatea de acoperire găsită de dl ministru de finanțe”.

Din partea Sfântului Sinod care se întrunește la 15 Oct. c. ne așteptăm că se vor face și mai energice intervenții, nădăjduind că se va reveni asupra aplicării acestei curbe ilegale de sacrificiu.

A apărut: Prețul 40 Lei.
Pr. Ion Goron „NOUA LEGE”
cuvântări despre fericirile evanghelice.

Pentru preoții din eparhie și pentru abonații „Renașterei” 30 Lei.

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Pentru absolvenții Academiei noastre teologice.

Aducem la cunoștința absolvenților Academiei noastre teologice că avem disponibile posturi de preoți în parohiile: Trâmpoele, Pădureni, Ciocotiș, Muntele-rece, Dângău, Chendremal, Cupșeni, Botez, Hida, Brăzești, Mogoș-Mămăligani, Orăști, Subpeatră, Stâna, Libotin, Berghia, Murgești și Sâncraiu-de-Murăș.

Ceice reflectează la una din aceste parohii își vor înainta cererile adresate Consiliului eparhial, care va lua măsurile legale pentru împlinirea formelor prescrise.

Consiliul eparhial.

Nr. 6564—1931.

(52) 1—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh din parohia *Vidra-de-jos*, din protopopiatul Câmpeni, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Stola uzitată.
2. Întregirea dela stat, conform coalei B. și cvalificațiunei celui ales.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererea cu documentele prescrise subsemnatului oficiu, iar cu prealabila noastră încunoștințare se vor putea prezenta în parohie pentru a cânta, respective a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. Sf. Sa Episcopul nostru, fără de care nu vor putea fi luați în candidare.

Câmpeni, 3 Oct. 1931.

Oficiul protopopesc ortodox român.

Iosif S. Furdui, protopop.

Nr. 395—931 prot.

(51) 2—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei de clasa II. *Caila*, din protopopiatul Bistriței, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Salar preoțesc dela stat, conform pregătirii și gradațiilor ce are preotul.
2. Sesiune parohială 22 jugh. pământ cultivabil de cl. I.
3. Venitele stolare obicinuite.
4. O măsură de bucate și una zi de lucru dela fiecare cap de familie.

Reflectanții își vor înainta cererile la Oficiul protopopesc din Bistrița, instruite cu toate documentele necesare, însoțite de încuviințarea Prea Sf. Sale Episcopului nostru Nicolae.

Înainte de alegere concurenții se vor putea prezenta în parohie, cu prealabila încuviințare a oficiului protopopesc, pentru a cânta, servi, predica și a face cunoștință cu poporul.

Bistrița, la 24 Septemvrie 1931.

Oficiul protopopesc ortodox român.

Grigorie Pletosu, protopop.

CONCURS

(48) 3—3

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în „Renașterea“, pentru postul de paroh în parohia de cl. II. *Idicel-pădure*, din protopopiatul Reghin.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat conform cvalificației.
2. Sesiune parohială 4 jugh. arător și fânaș.
3. Casă și supraedificate în natură.
4. Una felderă și una zi de lucru dela fiecare cap de familie sau echivalentul în bani după prețul zilei.
5. Lemne de foc, în pădure pe picior.
6. Stola obicinuită.

Concurenții la acest post își vor înainta cererile provăzute cu documentele de lipsă oficiului protopopesc ort. român din Reghin; iar pentru a face cunoștință cu poporul se vor prezenta în parohie în termenul reglementar admis pe lângă prealabila autorizație.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. Sf. Sa Episcopul nostru, fără de care act nu vor fi luați în candidare.

Idicel-pădure, la 15 August 1931.

I. Maloș, protopop.

Mihail Covrig, notar.